

461.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O CENTRALNOJ BANCII CRNE GORE

("Sl. list Crne Gore", br. 40/10 od 22.07.2010, 46/10 od 06.08.2010)

Prolašavam Zakon o Centralnoj bancii Crne Gore, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na desetoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 16. jula 2010. godine.

Broj: 01-2000/2

Podgorica, 20. jula 2010. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na 10. sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 16. jula 2010. godine, donijela je

ZAKON

O CENTRALNOJ BANCII CRNE GORE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke Crne Gore.

Značenje izraza

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) banka je pravno lice koje obavlja bankarske poslove na osnovu dozvole ili odobrenja Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) za obavljanje tih poslova;
- 2) finansijska institucija je mikrokreditna finansijska institucija, kreditna unija ili lice koje se bavi kreditno-garantnim poslovima kojima je Centralna banka izdala dozvolu, odnosno odobrenje za rad;
- 3) depozit je novac položen na račun, sa ili bez kamate ili drugih troškova, koji se isplaćuje po viđenju ili u određenom periodu, u zavisnosti od uslova ugovorenih u vrijeme polaganja depozita;
- 4) kredit je obaveza davaoca kredita da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez namjene, a korisnik se obavezuje da bancii plaća ugovorenu kamatu i dobijeni iznos novca vrati u vrijeme i na način kako je ugovoreno;
- 5) fiskalni agent je funkcija Centralne banke po kojoj ona obavlja poslove u vezi sa hartijama od vrijednosti koje emituje Crna Gora, vrši isplatu glavnice, kamata i ostalih troškova koji se odnose na te hartije i obavlja druge sa njima povezane poslove;
- 6) Savjet Centralne banke je organ koji upravlja Centralnom bankom u skladu sa odredbama člana 44 ovog zakona;
- 7) guverner Centralne banke je organ koji rukovodi Centralnom bankom u skladu sa odredbama člana 45 ovog zakona;
- 8) Odbor za reviziju je stalno tijelo Savjeta Centralne banke;
- 9) glavni interni revizor je lice koje rukovodi internom revizijom Centralne banke.

Status Centralne banke

Član 3

Centralna banka je pravno lice.

Sjedište Centralne banke je u Podgorici.
Centralna banka se ne upisuje u Centralni registar Privrednog suda.

Ciljevi Centralne banke

Član 4

Osnovni cilj Centralne banke je podsticanje i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, uključujući podsticanje i održavanje zdravog bankarskog sistema i sigurnog i efikasnog platnog prometa.

Centralna banka doprinosi postizanju i održavanju stabilnosti cijena.

Centralna banka, ne dovodeći u pitanje ostvarivanje svojih ciljeva, podržaće ostvarivanje ekonomske politike Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), djelujući pri tom u skladu sa načelima slobodnog i otvorenog tržišta i slobode preduzetništva i konkurencije.

Centralna banka ima sva ovlaštenja neophodna za postizanje ciljeva iz ovog člana.

Emisija novca i zabrana kreditiranja

Član 5

Centralna banka ima isključivo pravo izdavanja novčanica i kovanog novca, ukoliko bi Crna Gora uvela sopstvenu valutu.

Centralna banka može izdavati jubilarne novčanice i kovani novac koje nijesu sredstvo plaćanja.

Centralna banka ne može davati kredite, osim pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Imovina Centralne banke

Član 6

Centralna banka samostalno stiče, upravlja, koristi i raspolaže državnom imovinom za izvršavanje funkcija utvrđenih zakonom.

O raspolaganju imovinom iz stava 1 ovog člana iznad vrijednosti od 150.000.000 EUR, na predlog Centralne banke, odlučuje Skupština Crne Gore.

Nezavisnost Centralne banke

Član 7

Centralna banka je nezavisna u ostvarivanju ciljeva i izvršavanju funkcija utvrđenih ovim zakonom.

Centralna banka, članovi njenih organa i zaposleni u Centralnoj banci nezavisni su u izvršavanju funkcija i obavljanju poslova utvrđenih ovim i drugim zakonom i ne smiju primati, niti tražiti uputstva od državnih i drugih organa i organizacija ili drugih lica.

Državni i drugi organi i organizacije i druga lica ne smiju vršiti uticaj na rad i odlučivanje članova organa Centralne banke.

Saradnja Centralne banke sa državnim organima i organizacijama

Član 8

U ostvarivanju utvrđenih ciljeva, Centralna banka može, ne dovodeći u pitanje svoju samostalnost i nezavisnost, sarađivati sa Vladom i drugim državnim organima i organizacijama i, u okviru svoje nadležnosti, preduzimati mjere za unapređenje te saradnje.

Vlada dostavlja Centralnoj banci, na njen zahtjev, podatke i informacije neophodne za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke.

Centralna banka dostavlja Vladi, na njen zahtjev, podatke i informacije u vezi sa ostvarivanjem ciljeva i izvršavanjem funkcija Centralne banke, osim podataka i informacija koji se odnose na subjekte koje kontroliše i/ili za koje postoji obaveza čuvanja tajnosti u skladu sa zakonom.

Međunarodna saradnja

Član 9

Centralna banka može sarađivati sa drugim centralnim bankama, međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama (u daljem tekstu: međunarodne finansijske institucije) čija su područja djelovanja vezana za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke i može biti članica međunarodnih institucija i učestvovati u njihovom radu.

Pečat i Statut Centralne banke

Član 10

Centralna banka ima pečat koji sadrži naziv Centralne banke i grb Crne Gore.
Centralna banka ima Statut koji se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

II. KAPITAL CENTRALNE BANKE

Kapital Centralne banke

Član 11

Kapital Centralne banke se sastoji od osnovnog kapitala i rezervi.

Osnovni kapital Centralne banke

Član 12

Centralna banka ima osnovni kapital u visini od 50.000.000 EUR.

Osnovni kapital Centralne banke je u državnoj svojini.

Osnovni kapital Centralne banke se ne može prenositi, zalagati niti na bilo koji način opteretiti.

Osnovni kapital Centralne banke može se povećati u visini koju utvrdi Savjet Centralne banke.

Povećanje osnovnog kapitala Centralne banke vrši se iz sredstava opštih rezervi. Ukoliko sredstava opštih rezervi nijesu dovoljna za obezbjeđivanje utvrđenog iznosa povećanja osnovnog kapitala, nedostajuća sredstva mogu se obezbijediti iz budžeta Crne Gore.

Rezerve Centralne banke

Član 13

Rezerve Centralne banke se sastoje iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Opšte rezerve se koriste za pokriće gubitka u poslovanju Centralne banke i povećanje osnovnog kapitala Centralne banke.

Centralna banka može, nakon konsultacija sa Vladom, formirati specijalne rezerve koje se koriste za pokriće određenih konkretnih troškova u poslovanju.

Centralna banka uspostavlja i vodi račun revalorizacionih rezervi za pokriće nerealizovanih rashoda po osnovu valuta koje nijesu EUR, zlata, hartija od vrijednosti i drugih sredstava.

III. FUNKCIJE CENTRALNE BANKE

Opšte odredbe

Član 14

Centralna banka:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti;
- 2) izdaje dozvole i odobrenja za rad banaka i finansijskih institucija i vrši kontrolu banaka i finansijskih institucija;
- 3) sprovodi postupak stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija u skladu sa zakonom;
- 4) uređuje platni promet u zemlji i sa inostranstvom i kontroliše obavljanje platnog prometa;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 9) vrši makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platnobilansne analize i daje preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;

- 12) uspostavlja informacijski sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;
- 13) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;
- 14) prima depozite banaka, državnih organa i organizacija i finansijskih institucija i drugih lica u skladu sa propisima;
- 15) otvara račune banaka i finansijskih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacijama koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;
- 16) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlašćena ovim i drugim zakonom;
- 17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

1. Monetarni i drugi instrumenti

Operacije na otvorenom tržištu

Član 15

U sprovođenju monetarne politike, Centralna banka može poslovati na finansijskim tržištima kupovinom, prodajom i zamjenom hartija od vrijednosti i drugih lako utrživih finansijskih instrumenata i kupovinom i prodajom plemenitih metala.

Poslovi iz stava 1 ovog člana mogu se obavljati zaključivanjem ugovora o promptnoj ili terminskoj kupovini i prodaji, zamjeni, prebijanju, povratnoj kupovini (repo poslovi) i drugih ugovora.

Centralna banka utvrđuje bliže uslove za obavljanje poslova iz stava 1 ovog člana.

Kreditni poslovi

Član 16

U slučaju redovnih potreba za likvidnošću banaka, Centralna banka može davati kredite bankama, uz odgovarajuća sredstva obezbjeđenja.

Centralna banka utvrđuje bliže uslove za davanje kredita iz stava 1 ovog člana.

Kreditor u krajnjoj instanci

Član 17

U izuzetnim okolnostima, Centralna banka može, pod uslovima i u rokovima koje sama odredi, da odobri finansijsku pomoć banci ili finansijskoj instituciji čiji rad kontroliše ili u korist banke ili finansijske institucije.

Finansijsku pomoć iz stava 1 ovog člana Centralna banka može odobriti ako je, po mišljenju Centralne banke, banka ili finansijska institucija solventna i sposobna da pruži adekvatno obezbjeđenje za traženu finansijsku pomoć i ako se zahtjev za dobijanje finansijske pomoći zasniva na potrebi poboljšanja likvidnosti banke ili finansijske institucije.

Finansijsku pomoć iz stava 1 ovog člana Centralna banka može odobriti na rok koji nije duži od 90 dana. Na osnovu programa koji sadrži korektivne mjere koje će banka ili finansijska institucija preduzeti, ova finansijska pomoć se može obnoviti jedanput, pod istim uslovima, na dodatni rok od najviše 90 dana, s tim da se ukupno odobrena i obnovljena finansijska pomoć mora otplatiti najkasnije u roku od 180 dana.

Propisom Centralne banke određuje se minimalna vrijednost sredstava obezbjeđenja za odobrenje ili obnavljanje finansijske pomoći, s tim da ta vrijednost mora da bude veća od nominalne vrijednosti finansijske pomoći koja se odobrava ili obnavlja.

Ukoliko Centralna banka utvrdi da banka ili finansijska institucija koja je primila finansijsku pomoć nije primijenila korektivne mjere utvrđene u skladu sa stavom 3 ovog člana ili da te mjere nijesu dale očekivane rezultate, Centralna banka će preduzeti odgovarajuće mjere.

U slučajevima kada je, po mišljenju Centralne banke, davanje hitne finansijske pomoći banci ili finansijskoj instituciji neophodno u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema ili sprovođenja programa korektivnih mjera, Vlada može odobriti hitnu finansijsku pomoć za likvidnost banci ili finansijskoj instituciji, uključujući i one koje ne ispunjavaju uslove za davanje finansijske pomoći u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana.

Pri pružanju hitne finansijske pomoći iz stava 6 ovog člana Centralna banka djeluje kao agent Vlade.

Bliže uslove i postupak za davanje finansijske pomoći iz stava 6 ovog člana propisuju ministarstvo nadležno za poslove finansija i Centralna banka.

Obavezna rezerva

Član 18

Centralna banka propisuje obavezu banaka da obračunavaju, izdvajaju i održavaju obaveznu rezervu, osnovicu za obračunavanje obavezne rezerve, visinu stope obavezne rezerve, način držanja i rokove obračunavanja i izdvajanja obavezne rezerve i uslove za korišćenje obavezne rezerve.

Na izdvojena sredstva obavezne rezerve Centralna banka može banci plaćati naknadu.

Banka koja nepravilno obračunava obaveznu rezervu ili koja u propisanom roku ne izdvaja, odnosno ne održava obaveznu rezervu dužna je da za nedostajući iznos obavezne rezerve plati naknadu Centralnoj banci.

Visinu naknade iz st. 2 i 3 ovog člana propisuje Centralna banka.

Druge mjere i instrumenti monetarne politike

Član 19

U ostvarivanju ciljeva i izvršavanju funkcija iz ovog zakona Centralna banka može odlučiti o upotrebi drugih mjera i instrumenata monetarne politike.

Centralna banka propisuje vrstu mjera i instrumenata iz stava 1 ovog člana i način njihove upotrebe.

2. Međunarodne rezerve Crne Gore

Upravljanje međunarodnim rezervama

Član 20

Centralna banka drži i upravlja međunarodnim rezervama Crne Gore (u daljem tekstu: međunarodne rezerve).

Centralna banka upravlja međunarodnim rezervama na način koji je usklađen sa monetarnom politikom i kojim se obezbjeđuje nesmetano ispunjenje obaveza Crne Gore prema inostranstvu.

Centralna banka bliže propisuje upravljanje međunarodnim rezervama.

Struktura međunarodnih rezervi

Član 21

Međunarodne rezerve čine:

- 1) zlato koje drži Centralna banka ili neko treći za račun Centralne banke, uključujući potražna salda na računima za zlato;
- 2) novčanice i kovani novac u slobodno konvertibilnim stranim valutama koje drži Centralna banka ili neko treći za račun Centralne banke;
- 3) potražna salda i međubankarski depoziti plativi u slobodno konvertibilnoj stranoj valuti, po viđenju ili na kratak rok, na računima Centralne banke kod stranih centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija ili kod stranih banaka čije su kratkoročne obaveze dvije međunarodno priznate agencije za ocjenu kreditnog rejtinga ocijenile jednom od tri najviše ocjene;
- 4) lako utržive dužničke hartije od vrijednosti izražene u slobodno konvertibilnim stranim valutama, koje su izdale strane vlade, strane centralne banke ili međunarodne finansijske institucije;
- 5) visoko likvidne i lako utržive dužničke hartije od vrijednosti izražene u konvertibilnim stranim valutama, u skladu sa odlukom Savjeta Centralne banke;
- 6) potraživanja po osnovu kupovine, prodaje i ponovne kupovine (repo poslovi) hartija od vrijednosti iz tač. 4) i 5) ovog stava;
- 7) specijalna prava vučenja i rezervna pozicija koji se drže na računima Crne Gore kod Međunarodnog monetarnog fonda;
- 8) druga imovina koja se, po sadržaju, može izjednačiti sa imovinom navedenom u tač. 1 do 7 ovog stava.

Pri odlučivanju o obliku ulaganja iz stava 1 ovog člana, Centralna banka se rukovodi načelima likvidnosti i sigurnosti ulaganja.

Otvaranje računa u inostranstvu i plaćanja

Član 22

Centralna banka može otvarati račune u inostranstvu kod stranih centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija i kod stranih banaka čije su kratkoročne obaveze dvije međunarodno priznate agencije za ocjenu kreditnog rejtinga ocijenile jednom od tri najviše ocjene.

Centralna banka može na primarnom i sekundarnom tržištu kupovati i prodavati strane hartije od vrijednosti u skladu sa ovim zakonom.

Centralna banka može zaključivati ugovore o plaćanjima i poravnanjima s inostranim klirinškim institucijama.

Ugovore iz stava 3 ovog člana Centralna banka može zaključivati u svoje ime i za svoj račun ili za račun Crne Gore.

3. Obezbjedivanje i zaštita novčanica i kovanog novca i otkup rijetkog i originalnog novca

Obezbjedivanje i snabdijevanje novčanicama i kovanim novcem

Član 23

Centralna banka obezbjeđuje novčanice i kovani novac koji su sredstvo plaćanja u Crnoj Gori.

Banke i druga lica koja imaju otvoren račun kod Centralne banke snabdijevaju se novčanicama i kovanim novcem kod Centralne banke i snose troškove snabdijevanja.

Povlačenje, zamjena i uništavanje novčanica i kovanog novca

Član 24

Povlačenje, zamjena i uništavanje oštećenih i pohabanih novčanica i kovanog novca vrši se u skladu sa propisom Centralne banke.

Troškove povlačenja pohabanih i zamjene oštećenih novčanica i kovanog novca snosi Centralna banka u skladu sa propisom iz stava 1 ovog člana.

Zaštita novčanica i kovanog novca od falsifikovanja

Član 25

Banke i finansijske institucije dužne su da Centralnoj banci dostave sumnjive primjerke novčanica i kovanog novca.

Centralna banka će privremeno zaplijeniti sumnjive primjerke novčanica i kovanog novca koje primi u obavljanju poslova platnog prometa.

Centralna banka vrši tehničku analizu sumnjivih primjeraka novčanica i kovanog novca i sarađuje sa nadležnim državnim organima i institucijama u Crnoj Gori i u inostranstvu u preduzimanju i sprovođenju mjera za otkrivanje i suzbijanje falsifikovanja novčanica i kovanog novca.

Centralna banka propisuje postupanje sa sumnjivim primjercima novčanica i kovanog novca.

Otkup novčanica i kovanog novca

Član 26

Centralna banka može vršiti otkup rijetkih i originalnih novčanica i kovanog novca.

Reprodukcija novčanica i kovanog novca

Član 27

Reprodukcija i dizajniranje predmeta koji svojim izgledom liče na novčanice, kovani novac, čekove, hartije od vrijednosti i platne kartice koji su u opticaju u Crnoj Gori može se obavljati na osnovu odobrenja Centralne banke.

4. Odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema

Ovlašćenja prema bankama i finansijskim institucijama

Član 28

Centralna banka, u skladu sa zakonom, izdaje dozvole i odobrenja za rad banaka i finansijskih institucija, vrši kontrolu banaka i finansijskih institucija, obavlja druge poslove koji su joj zakonom stavljeni u nadležnost i donosi propise i druge akte kojima se uređuje poslovanje banaka i finansijskih institucija i utvrđuju standardi stabilnog i sigurnog poslovanja banaka i finansijskih institucija.

Pri vršenju kontrole iz stava 1 ovog člana, Centralna banka ima pravo neposrednog uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju banaka i finansijskih institucija, kao i svih učesnika u poslu koji je predmet kontrole.

Dostavljanje podataka, informacija i izvještaja

Član 29

Centralna banka propisuje podatke, informacije i izvještaje koje su banke i finansijske institucije dužne da

dostave Centralnoj banci i rokove za njihovo dostavljanje.

Centralna banka može objaviti dostavljene informacije i podatke za banke i finansijske institucije: pojedinačno, zbirno ili klasifikovane prema bankama ili finansijskim institucijama ili prema vrsti poslova koje one obavljaju, osim onih podataka koji predstavljaju tajnu u skladu sa zakonom.

Mjere prema bankama i finansijskim institucijama

Član 30

Ukoliko banke ili finansijske institucije ne upravljaju rizicima kojima su izložene u poslovanju u skladu sa zakonom ili postupaju suprotno propisima, Centralna banka može izreći mjere i utvrditi druge obaveze, uključujući i plaćanje novčanog iznosa u skladu sa zakonom.

Centralna banka može objaviti informacije o izrečenim mjerama iz stava 1 ovog člana.

Saradnja Centralne banke sa stranim institucijama ovlašćenim za kontrolu banaka i finansijskih institucija

Član 31

U cilju unaprjeđenja kontrolne funkcije, Centralna banka sarađuje sa stranim institucijama ovlašćenim za kontrolu banaka i finansijskih institucija.

Razmjena informacija u saradnji iz stava 1 ovog člana ne smatra se odavanjem tajne.

5. Platni promet i platni sistemi

Ovlašćenja u platnom prometu

Član 32

Centralna banka obavlja i uređuje platni promet u Crnoj Gori, u skladu sa zakonom.

Centralna banka može propisati način obavljanja platnog prometa sa inostranstvom.

Centralna banka vrši kontrolu obavljanja platnog prometa u Crnoj Gori i sa inostranstvom, u skladu sa zakonom.

Centralna banka obavlja platni promet sa inostranstvom u skladu sa principima bankarskog poslovanja.

Otvaranje računa

Član 33

Banka je dužna da otvori račun kod Centralne banke u skladu sa propisima.

Centralna banka ne može u svojim knjigama otvarati račune privrednim društvima i fizičkim licima, osim svojim zaposlenim.

Centralna banka može otvarati račune u knjigama banaka.

Platni sistemi

Član 34

Centralna banka je vlasnik i operater platnog sistema međubankarskih transfera po bruto principu u realnom vremenu (RTGS platni sistem) i može biti vlasnik i/ili operater sistema za poravnanje hartija od vrijednosti i drugog platnog sistema i može biti učesnik u platnom sistemu.

Centralna banka izdaje dozvole za rad platnih sistema čiji nije operater, vrši nadgledanje rada platnih sistema, donosi propise kojima se uređuju platni sistemi, utvrđuje pravila za rad platnih sistema čiji je operater i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.

6. Prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije

Prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija

Član 35

Radi ostvarivanja ciljeva i izvršavanja funkcija utvrđenih ovim i drugim zakonom, Centralna banka prikuplja, obrađuje, iskazuje i objavljuje podatke i informacije, uključujući i statističke podatke i informacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem.

Centralna banka može tražiti podatke i informacije od državnih organa i organizacija, banaka i drugih lica, koji su dužni tražene podatke i informacije dostaviti Centralnoj banci u utvrđenom roku.

U izvršavanju poslova iz stava 1 ovog člana Centralna banka može sarađivati sa nadležnim stranim organima i

međunarodnim institucijama.

Centralna banka objavljuje naročito:

- 1) statističke podatke koji su od značaja za ostvarivanje njenih funkcija;
- 2) podatke o vrsti metodologije koja je primijenjena pri obradi statističkih podataka;
- 3) relevantne statističke podatke koji se dostavljaju međunarodnim finansijskim institucijama.

Informacioni sistem Centralne banke

Član 36

Centralna banka, radi efikasnog ostvarivanja ciljeva i izvršavanja funkcija, razvija automatizovani informacioni sistem i može propisati način uključivanja banaka i finansijskih institucija u taj sistem.

7. Drugi poslovi

Kreditni registar

Član 37

Centralna banka uspostavlja i vodi registar kreditnih zaduženja pojedinih lica prema bankama i finansijskim institucijama (u daljem tekstu: Kreditni registar).

Banke i finansijske institucije su dužne da dostave Centralnoj banci podatke i informacije za vođenje Kreditnog registra.

Propisom Centralne banke utvrđuju se vrsta zaduženja, način i rokovi za dostavljanje podataka i informacija iz stava 2 ovog člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Kreditni registar može obuhvatiti i druge podatke i informacije potrebne za sagledavanje ukupnog zaduženja pojedinih lica (dugovanja za potrošenu električnu energiju, dugovanja za pružene komunalne usluge, dugovanja po osnovu poreskih obaveza, obaveze na računima kod banaka u inostranstvu i sl.), koje Centralna banka pribavi u skladu sa posebnim ugovorima koje zaključi sa odgovarajućim subjektima.

Podatke i informacije iz Kreditnog registra mogu koristiti banke, finansijske institucije i druga lica, pod uslovima i na način koji propiše Centralna banka.

Podatke i informacije iz stava 5 ovog člana banke, finansijske institucije i druga lica dužni su da čuvaju kao tajnu.

Depo poslovi

Član 38

Centralna banka može obavljati depo poslove.

Obavljanje depo poslova uređuje se propisom Centralne banke.

IV. ODNOSI CENTRALNE BANKE I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANA I ORGANIZACIJA

Dostavljanje izvještaja Centralne banke

Član 39

Centralna banka, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu, podnosi Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) izvještaj o svom radu, na razmatranje.

Izvještaj o radu Centralne banke sadrži informacije o stanju privrede tokom izvještajne godine, uključujući procjenu ekonomskih kretanja u narednoj godini, sa naglaskom na ciljeve politike Centralne banke i o stanju finansijskog sistema kao cjeline. Izvještaj sadrži i pregled i ocjenu ostvarivanja politike Centralne banke sprovedene u izvještajnoj godini, kao i opis i objašnjenje politike Centralne banke koja će se sprovesti tokom naredne godine.

Centralna banka objavljuje i izvještaje o stabilnosti finansijskog sistema i pitanjima stabilnosti cijena i dostavlja ih Skupštini i Vladi radi informisanja, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

Učestvovanje u postupku donošenja zakona

Član 40

Centralna banka ima pravo pripremanja nacрта zakona koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke.

Pripremljeni nacrt zakona iz stava 1 ovog člana Centralna banka dostavlja ovlašćenom predlagачu zakona.

Vlada, prije podnošenja Skupštini, konsultuje Centralnu banku o predlozima zakona koji se odnose na finansijski sistem i od uticaja su na ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, na koje Centralna banka daje mišljenje.

Mišljenje Centralne banke iz stava 3 ovog člana Vlada dostavlja Skupštini uz predlog zakona.

Depozitar i bankar državnih organa i organizacija

Član 41

Centralna banka može primati u depozit novčana sredstva državnih organa i organizacija, otvarati račune tim licima i obavljati platni promet po tim računima.

Centralna banka obavlja platni promet iz stava 1 ovog člana po nalogu državnih organa i organizacija do visine deponovanih sredstava.

Centralna banka plaća kamatu na deponovana sredstva iz stava 1 ovog člana najmanje po stopama preovlađujućim na tržištu u Crnoj Gori.

Centralna banka obračunava i naplaćuje naknadu za obavljanje poslova iz stava 1 ovog člana.

Fiskalni agent

Član 42

Centralna banka može obavljati poslove u vezi sa hartijama od vrijednosti koje emituje Crna Gora, uključujući i poslove registrovanja tih hartija, vršiti isplatu glavnice, kamata i ostalih troškova koji se odnose na te hartije i obavljati druge sa njima povezane poslove, pod uslovima koje ugovori sa ministarstvom nadležnim za poslove finansija.

Zabrana kreditiranja

Član 43

Centralna banka ne smije, direktno ili indirektno, odobravati kredite Vladi, drugim državnim organima i organizacijama, jedinicama lokalne samouprave, ni licima čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može odobravati kredite bankama čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Centralna banka ne smije na primarnom tržištu kupovati dužničke hartije od vrijednosti koje izdaju lica iz stava 1 ovog člana.

V. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE

Savjet Centralne banke

Član 44

Centralnom bankom upravlja Savjet Centralne banke (u daljem tekstu: Savjet).

Savjet:

- 1) utvrđuje politiku za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke;
- 2) utvrđuje smjernice i donosi uputstva za sprovođenje politike iz tačke 1 ovog stava i prati njenu realizaciju;
- 3) donosi propise i druge akte za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim i drugim zakonom;
- 4) odlučuje o upotrebi drugih mjera i instrumenata monetarne politike;
- 5) odlučuje o članstvu i učešću u radu Centralne banke u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 6) donosi Statut Centralne banke;
- 7) odlučuje o izdavanju i oduzimanju dozvole za rad banke i finansijske institucije i odobrenja za rad filijale strane banke, u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona;
- 8) odlučuje o otvaranju i zaključenju postupka stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija, u skladu sa zakonom;
- 9) odlučuje o izdavanju i oduzimanju dozvola za rad platnih sistema, u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona;
- 10) odlučuje o uvođenju zaštitnih i drugih mjera radi održavanja stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) usvaja izvještaje i preporuke koje se dostavljaju Skupštini i Vladi;
- 12) donosi finansijski plan i usvaja godišnje finansijske izvještaje i odobrava druge izvještaje;

- 13) imenuje nezavisnog spoljnog revizora i druga lica za čije imenovanje je ovlašten ovim zakonom;
- 14) određuje oblike ulaganja koji čine međunarodne rezerve;
- 15) odlučuje o pribavljanju i otuđenju nepokretne imovine;
- 16) utvrđuje plan za poslovanje Centralne banke u vanrednim okolnostima radi bezbjednosti i održavanja kontinuiteta poslovanja, na osnovu procjene rizika;
- 17) utvrđuje tarifu po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka;
- 18) donosi akte kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa i po osnovu rada članova Savjeta;
- 19) donosi i druge akte na predlog guvernera, viceguvernera i članova Savjeta;
- 20) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom Centralne banke.

Savjet može pojedine poslove iz svoje nadležnosti prenijeti na guvernera Centralne banke, u skladu sa Statutom. Savjet formira Odbor za reviziju u skladu sa ovim zakonom, a može formirati i druga tijela i donositi opšte akte kojima se uređuje njihov rad.

Propisi koje donosi Savjet objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Guverner Centralne banke

Član 45

Centralnom bankom rukovodi guverner Centralne banke (u daljem tekstu: guverner).

Guverner:

- 1) predstavlja i zastupa Centralnu banku;
- 2) organizuje rad Centralne banke;
- 3) stara se o izvršavanju politike Centralne banke i odluka Savjeta;
- 4) podnosi Savjetu, najmanje deset puta godišnje, izvještaje o poslovanju i sprovođenju politike Centralne banke i o stabilnosti finansijskog sistema, uključujući događaje i okolnosti koje mogu biti od uticaja na ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, kao i na finansijski sistem kao cjeline;
- 5) podnosi Savjetu izvještaje o makroekonomskim kretanjima i monetarnim, fiskalnim, finansijskim i platnobilansnim analizama i predlaže preporuke u oblasti ekonomske politike;
- 6) donosi instrukcije za jedinstvenu primjenu propisa koje donosi Savjet;
- 7) donosi opšte akte u skladu sa Statutom i druge akte koji se odnose na unutrašnje poslovanje Centralne banke;
- 8) donosi rješenja o izdavanju i oduzimanju odobrenja iz nadležnosti Centralne banke koje ne donosi Savjet;
- 9) donosi rješenja i druge akte u postupku kontrole banaka, finansijskih institucija i platnih sistema;
- 10) donosi i druga rješenja i akte iz nadležnosti Centralne banke koje ne donosi Savjet;
- 11) imenuje lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno;
- 12) odlučuje o materijalno-finansijskom poslovanju;
- 13) odlučuje o funkcionisanju i razvoju informacionog sistema;
- 14) odlučuje o pravima i obavezama iz radnog odnosa i po osnovu rada zaposlenih;
- 15) odlučuje o drugim pitanjima za koje je ovlašten zakonom i Statutom Centralne banke.

Guverner može inicirati i po pozivu izlagati pred Skupštinom i njenim tijelima o monetarnoj i finansijskoj stabilnosti i o funkcionisanju bankarskog sistema.

Ako se sjednica Savjeta ne može održati ili Savjet ne donese akt iz svoje nadležnosti, a guverner ocijeni da se bez donošenja tog akta ne može obezbijediti ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke ili njen nesmetani rad, guverner donosi akt iz nadležnosti Savjeta, koji Savjet potvrđuje na prvoj narednoj sjednici.

Ako guverner smatra da je akt Savjeta u suprotnosti sa zakonom, Statutom Centralne banke ili drugim opštim aktom ili ako Savjet ne potvrdi akt guvernera donijet u skladu sa odredbom stava 4 ovog člana, upozoriće Savjet i, ukoliko Savjet ne izmijeni svoj akt, o tome obavijestiti Skupštinu.

Guverner određuje viceguvernera koji ga zamjenjuje za vrijeme njegovog odsustva.

Guverner može određene poslove rukovođenja iz svoje nadležnosti prenijeti na viceguvernere, lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima ili druge zaposlene, u skladu sa Statutom.

Sastav Savjeta

Član 46

Savjet ima sedam članova.

Članovi Savjeta su guverner, viceguverner za kontrolu bankarskog sistema, viceguverner za finansijsku stabilnost i platni promet i četiri člana.

Guverner predsjedava sjednicama Savjeta.

Član 47

Viceguverner za kontrolu bankarskog sistema obavlja poslove kontrole bankarskog sistema.

U vršenju svojih ovlašćenja viceguverner iz stava 1 ovog člana predlaže guverneru rješenja i druge akte u postupku kontrole banaka i finansijskih institucija.

Član 48

Viceguverner za finansijsku stabilnost i platni promet obavlja poslove koji se odnose na finansijsku stabilnost i platni promet.

U vršenju svojih ovlašćenja viceguverner iz stava 1 ovog člana predlaže guverneru odgovarajuća rješenja i druge akte.

Mandat članova Savjeta

Član 49

Član Savjeta se imenuje na period od šest godina i može biti imenovan najviše dva puta, u skladu sa ovim zakonom.

Član Savjeta kome je istekao mandat nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog člana.

Imenovanje članova Savjeta

Član 50

Članove Savjeta imenuje Skupština.

Guvernera imenuje Skupština, na predlog Predsjednika Crne Gore.

Viceguvernere imenuje Skupština, na predlog guvernera.

Četiri člana Savjeta imenuje Skupština, na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za finansije.

Uslovi za imenovanje članova Savjeta i nespojivost funkcije

Član 51

Član Savjeta mora biti lice koje je crnogorski državljanin, ima visoko obrazovanje, priznati lični ugled, profesionalno iskustvo u oblastima ekonomije, bankarstva, finansija ili prava.

Član Savjeta ne može biti član političke organizacije, poslanik u Skupštini, član Vlade ili lice koje obavlja neku drugu funkciju ili dužnost na koju ga je imenovala Skupština ili Vlada, osim funkciju ili dužnost u međunarodnim finansijskim institucijama i ne može biti lice koje obavlja funkciju ili dužnost u organima lokalne samouprave i organima sindikalnih organizacija.

Član Savjeta ne može biti član organa, zaposleni ili spoljni saradnik banke, finansijske institucije i drugog pravnog lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka.

Član Savjeta može biti lice koje se bavi naučnim ili naučnoistraživačkim radom, osim lica čiji bi posao ili djelatnost mogao da utiče na njegovu nezavisnost ili da bude u konfliktu interesa sa Centralnom bankom.

Član Savjeta ne može biti vlasnik 5% ili više akcija ili udjela banke ili finansijske institucije i drugih pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka, niti vlasnik 5% ili više akcija ili udjela društava za reviziju.

Član Savjeta ne može biti lice za koje se utvrdi da postoje okolnosti koje se, u skladu sa članom 53 ovog zakona, utvrđuju kao razlozi za razrješenje člana Savjeta.

Sprječavanje konflikta interesa

Član 52

Član Savjeta je dužan da svoju funkciju u Centralnoj banci obavlja na način da lične interese ili interese sa njim povezanih lica ne stavlja ispred interesa Centralne banke.

Član Savjeta podnosi Savjetu izvještaj o ostvarivanju svojih direktnih i indirektnih finansijskih interesa i interesa sa njim povezanih lica, na način koji propisuje Centralna banka.

Član Savjeta podnosi pisanu izjavu Savjetu o činjenicama iz člana 51 st. 2 do 6 ovog zakona i izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 15 dana od dana imenovanja za člana Savjeta i jednom godišnje do kraja februara u tekućoj godini za prethodnu godinu.

Ako je član Savjeta na bilo koji način povezan sa predmetom odlučivanja ili je indirektno ili direktno zainteresovan za taj predmet, obavezan je da na početku sjednice Savjeta saopšti svoj interes i neće učestvovati u raspravi ili glasanju o tom pitanju, ali će se njegovo prisustvo računati u kvorum na toj sjednici.

Na prava i obaveze članova Savjeta koja nijesu utvrđeni ovim zakonom ili Statutom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje sprječavanje sukoba interesa.

Razrješenje

Član 53

Član Savjeta razrješava se prije isteka mandata ukoliko:

- 1) se, nakon njegovog imenovanja, utvrdi da je imenovan na osnovu netačnih i/ili neistinitih podataka ili ako nastupi bilo koja od okolnosti navedenih u članu 51 st. 2 do 5 ovog zakona;
- 2) je pravosnažno osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora ili je pravosnažno osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Savjeta ili mu je od strane nadležnog organa izrečena zabrana obavljanja djelatnosti ili dužnosti;
- 3) je namjerno ili grubom nepažnjom napravio ozbiljan propust u obavljanju funkcije;
- 4) je postao stečajni dužnik.

Član Savjeta može se razriješiti ukoliko ne vrši funkciju člana Savjeta duže od tri mjeseca uzastopno bez saglasnosti Savjeta, ukoliko je zbog bolesti spriječen da vrši funkciju duže od šest mjeseci uzastopno ili ukoliko ne dostavi ili dostavi lažnu izjavu i izvještaj iz člana 52 stav 3 ovog zakona.

Član Savjeta ne može biti razriješen iz razloga koji nijesu utvrđeni u st. 1 i 2 ovog člana.

Razrješenje na lični zahtjev

Član 54

Član Savjeta može biti razriješen na lični zahtjev, podnošenjem ostavke na funkciju člana Savjeta.

Član Savjeta koji traži da bude razriješen mora o tome obavijestiti Savjet, u pisanoj formi, najmanje 60 dana prije podnošenja ostavke Skupštini.

Utvrđivanje uslova za razrješenje

Član 55

Savjet, većinom glasova članova Savjeta, utvrđuje ispunjenost uslova iz člana 53 ovog zakona za razrješenje člana Savjeta i o tome, bez odlaganja, obavještava Skupštinu i predlaže razrješenje člana Savjeta.

Ukoliko, u roku od 30 dana od dana prijema predloga za razrješenje člana Savjeta, Skupština ne razriješi člana Savjeta, kao i kada član Savjeta obavijesti Savjet o namjeri da podnese ostavku na tu funkciju, Savjet može odlučiti da taj član Savjeta nema pravo učešća u radu Savjeta i/ili obavlja druge poslove iz nadležnosti Centralne banke, do donošenja odluke o njegovom razrješenju.

Ukoliko Skupština ocijeni da Savjet nije uspio da utvrdi postojanje uslova za razrješenje člana Savjeta, imenuje komisiju koja se sastoji od predsjednika, koji je obavljao ili obavlja sudsku funkciju i najmanje još dva člana, od kojih je jedan stručnjak iz oblasti bankarstva ili finansija, koja ispituje predmetno pitanje i dostavlja izvještaj Skupštini uz preporuke.

Sudska zaštita u slučaju razrješenja

Član 56

Odluka o razrješenju člana Savjeta je konačna, a nezadovoljna strana može tražiti zaštitu pred nadležnim sudom, u roku od 30 dana od dana prijema odluke o razrješenju.

Upraznjeno mjesto u Savjetu

Član 57

Mandat člana Savjeta, koji se imenuje na mjesto člana Savjeta kome je prestala funkcija prije isteka mandata, traje do isteka mandata člana Savjeta kojeg zamjenjuje.

Radni status guvernera i viceguvernera

Član 58

Guverner i viceguverneri su zaposleni u Centralnoj banci i obavljaju funkciju člana Savjeta profesionalno i ne mogu vršiti drugu funkciju, posao ili dužnost, osim na osnovu odobrenja Savjeta.

Zabrana zaposlenja člana Savjeta po isteku mandata

Član 59

Član Savjeta ne može biti član organa ili se zaposliti u banci, finansijskoj instituciji i drugom pravnom licu čije poslovanje kontroliše Centralna banka 12 mjeseci po prestanku funkcije, osim po odobrenju Savjeta.

Primanja članova Savjeta

Član 60

Članovi Savjeta primaju naknadu za učešće u radu Savjeta.

Naknadu iz stava 1 ovog člana i zarade i druga primanja guvernera i viceguvernera utvrđuju se opštim aktom koji donosi Savjet, na predlog guvernera i objavljuju se u izvještajima Centralne banke u skladu sa ovim zakonom.

Pravo nakon prestanka vršenja funkcije

Član 61

Guverner i viceguverner imaju pravo da, nakon prestanka funkcije, godinu dana primaju naknadu u visini zarade koju su primali posljednjeg mjeseca vršenja funkcije.

Naknada iz stava 1 ovog člana ostvaruje se na lični zahtjev, koji mora biti podnjet najkasnije 30 dana od dana prestanka vršenja funkcije.

Naknada iz stava 1 ovoga člana usklađuje se sa zaradom guvernera i viceguvernera u periodu dok traje pravo na korišćenje.

Pravo iz stava 1 ovoga člana prestaje prije utvrđenog roka, ako njegov korisnik:

- 1) zasnuje radni odnos;
- 2) bude izabran, imenovan ili postavljen na drugu funkciju na osnovu koje ostvaruje zaradu;
- 3) ostvari pravo na penziju.

Pravo iz stava 1 ovoga člana može se produžiti za još godinu dana ako u tom periodu njegov korisnik stiče pravo na penziju.

Sjednice Savjeta

Član 62

Savjet o poslovima iz svog djelokruga odlučuje na sjednicama, koje se održavaju po pravilu jednom mjesečno, ali ne manje od deset puta u jednoj kalendarskoj godini.

Sjednicama Savjeta mogu, po pozivu, prisustvovati druga lica, bez prava odlučivanja.

Sjednice Savjeta saziva guverner.

Guverner je dužan da sazove sjednicu Savjeta i na pisani zahtjev tri člana Savjeta.

Savjet može odlučivati ukoliko sjednici prisustvuje najmanje pet članova Savjeta.

O pitanjima iz člana 44 tač. 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16 i 17 ovog zakona, kao i o prenosu nadležnosti na guvernera, Savjet odlučuje većinom glasova članova Savjeta, a o ostalim pitanjima iz svoje nadležnosti odlučuje većinom glasova prisutnih članova Savjeta, s tim da je u slučaju neriješenog glasanja odlučujući glas guvernera.

Savjet donosi poslovnik o radu Savjeta.

Poslovnikom o radu Savjeta može se utvrditi da se sjednice i odlučivanje Savjeta obavi putem telekonferencijske veze ili, u slučaju hitnosti, putem drugih sredstava komunikacije.

Javnost rada Savjeta

Član 63

Savjet obavještava javnost o odlukama Savjeta u vezi sa pitanjima od značaja za utvrđivanje politika za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, nakon završetka sjednice bez odlaganja.

Savjet može obavijestiti javnost i o drugim pitanjima razmatranim na sjednici Savjeta i o donijetim odlukama.

Zapisnik sa sjednice Savjeta

Član 64

O sjednicama Savjeta vodi se zapisnik.

VI. IMOVINA, PRIHODI I RASHODI CENTRALNE BANKE

Imovina Centralne banke

Član 65

Imovinu Centralne banke čine svojinska prava koja se odnose na: nepokretne i pokretne stvari, kapital i druga novčana sredstva, plemenite metale i hartije od vrijednosti i druga imovinska prava.

Guverner donosi akte o sticanju, upravljanju, korišćenju i raspolaganju imovinom iz stava 1 ovog člana, osim o sticanju i otuđenju nepokretne imovine.

Prihodi Centralne banke

Član 66

Centralna banka ostvaruje prihode po osnovu:

- 1) naknada za izdavanje dozvola i odobrenja u skladu sa zakonom;
- 2) naknada koje naplaćuje po osnovu kontrole koju sprovodi u skladu sa zakonom;
- 3) kamata i drugih prihoda na sredstva deponovana u inostranstvu;
- 4) pozitivnih kursnih razlika;
- 5) kamata na date kredite;
- 6) naknada za vršenje usluga;
- 7) kupovine i prodaje hartija od vrijednosti;
- 8) drugih naknada za obavljanje drugih poslova iz svoje nadležnosti;
- 9) korišćenja imovine iz člana 65 stav 1 ovog zakona.

Centralna banka utvrđuje tarifu po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja.

Rashodi Centralne banke

Član 67

Iz prihoda koje Centralna banka ostvari podmiruju se:

- 1) naknade na izdvojena sredstva obavezne rezerve banaka;
- 2) kamate na sredstva koja se drže kod Centralne banke;
- 3) troškovi obezbjeđivanja novčanica i kovanog novca;
- 4) troškovi po osnovu investiranja u hartije od vrijednosti;
- 5) negativne kursne razlike;
- 6) materijalni i nematerijalni troškovi i troškovi amortizacije;
- 7) troškovi zaposlenih u Centralnoj banci;
- 8) ostali troškovi koje Centralna banka ima u svom poslovanju.

Dobit i gubitak

Član 68

Neto dobit ili gubitak Centralne banke utvrđuje se za svaku finansijsku godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Dobit za raspodjelu određuje se na sljedeći način:

- oduzimanjem od neto dobiti ukupnog iznosa nerealizovanih revalorizacionih dobitaka i raspoređivanjem ekvivalentnog iznosa na račune nerealizovanih revalorizacionih rezervi; i
- oduzimanjem sa računa nerealizovanih revalorizacionih rezervi i dodavanjem na dobit za raspodjelu iznosa svakog nerealizovanog dobitka koji je bio oduzet od neto dobiti iz jedne ili više prethodnih godina i koji je bio realizovan tokom tekuće godine.

Nerealizovani revalorizacioni gubici biće prenešeni na račun nerealizovanih revalorizacionih rezervi dok se njihov saldo ne izjednači sa nulom, nakon čega će ovi gubici biti pokriveni iz dobiti tekuće godine, a nakon toga na način utvrđen članom 70 ovog zakona.

Raspodjela dobiti

Član 69

Dobit utvrđena u skladu sa članom 68 stav 2 ovog zakona raspoređuje se u opšte rezerve u visini od 50% ostvarene dobiti, dok nivo opštih rezervi ne dostigne 10% ukupnih finansijskih obaveza Centralne banke.

Dio dobiti se može rasporediti u specijalne rezerve u visini koju utvrdi Savjet, u skladu sa ovim zakonom.

Visina dobiti iz stava 2 ovog člana može iznositi najviše 10% dobiti utvrđene u skladu sa članom 68 stav 2 ovog zakona.

Preostali iznos dobiti čini prihod budžeta Crne Gore.

Raspodjela dobiti ne može se vršiti iz neraspoređene ili tekuće dobiti, osim ako se ta raspodjela vrši u skladu sa članom 68 ovog zakona.

Pokriće gubitka i deficita

Član 70

Centralna banka pokriva gubitak iz opštih rezervi.

Gubitak koji se ne može pokriti iz opštih rezervi predstavlja deficit osnovnog kapitala, koji se privremeno pokriva iz osnovnog kapitala Centralne banke.

Ukoliko se, nakon izvršene nezavisne spoljne revizije godišnjih finansijskih izvještaja Centralne banke, utvrdi postojanje deficita osnovnog kapitala, Centralna banka, uz konsultacije sa nezavisnim spoljnim revizorom, priprema izvještaj o uzrocima nastanka deficita osnovnog kapitala, u roku od 30 dana.

Nakon što Savjet odobri finansijske izvještaje sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora iz stava 1 ovog člana, uputiće zahtjev Vladi za pokriće deficita iz budžeta Crne Gore.

U roku od 30 dana od prijema zahtjeva iz stava 4 ovog člana, Vlada prenosi Centralnoj banci nedostajući iznos u novcu ili lako utrživim dužničkim hartijama od vrijednosti, čije je dospijeće određeno i sa visinom kamatne stope preovlađujućom na tržištu u Crnoj Gori.

VII. FINANSIJSKI PLAN, FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I DRUGO IZVJEŠTAVANJE

Finansijski plan i finansijski izvještaji

Član 71

Finansijska godina Centralne banke jednaka je kalendarskoj godini.

Centralna banka planira svoje prihode i rashode u finansijskom planu, koji donosi do 31. decembra tekuće za narednu godinu.

Finansijski plan, nakon donošenja, Centralna banka dostavlja Vladi i Skupštini, radi upoznavanja.

Centralna banka priprema finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Godišnji finansijski izvještaji, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora, Centralna banka usvaja do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu.

Centralna banka dostavlja Skupštini godišnje finansijske izvještaje, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora, radi upoznavanja.

Objavljivanje finansijskih izvještaja

Član 72

Godišnje finansijske izvještaje iz člana 71 ovog zakona Centralna banka objavljuje na svojoj internet stranici ili drugim elektronskim ili štampanim medijima.

Obavještavanje javnosti

Član 73

Centralna banka, redovno i blagovremeno, obavještava javnost o ostvarivanju ciljeva i izvršavanju funkcija Centralne banke, a naročito o makroekonomskim analizama, finansijskoj i monetarnoj stabilnosti, novčanim i kreditnim kretanjima i platnom bilansu i može objavljivati izvještaje i studije o drugim finansijskim i ekonomskim pitanjima.

VIII. REVIZIJA

Interna revizija

Član 74

Interna revizija vrši stalni i cjeloviti nadzor nad poslovanjem Centralne banke, a naročito:

- 1) procjenjuje efektivnost upravljanja rizicima u poslovanju Centralne banke;
- 2) procjenjuje funkcionisanje sistema interne kontrole u Centralnoj banci;
- 3) obavlja periodične revizije rada zaposlenih i svih organizacionih djelova Centralne banke kako bi se obezbijedila primjena zakona i drugih akata kojima se uređuje poslovanje Centralne banke;
- 4) obavlja reviziju računa i računovodstvenih postupaka i kontrola u Centralnoj banci;
- 5) vrši uvid u finansijske izvještaje Centralne banke i prateću dokumentaciju i sarađuje sa nezavisnim spoljnim revizorom Centralne banke;
- 6) daje odgovarajuće preporuke guverneru i Odboru za reviziju za otklanjanje uočenih nedostataka i vrši kontinuirani nadzor nad njihovom realizacijom.

Internom revizijom rukovodi glavni interni revizor, koga imenuje guverner, uz saglasnost Savjeta.

Glavni interni revizor može biti lice sa visokim obrazovanjem, priznatim ličnim ugledom i profesionalnim iskustvom od najmanje pet godina iz oblasti računovodstva ili revizije.

Na glavnog internog revizora shodno se primjenjuju odredbe čl. 51, 52 i 53 ovog zakona.

Vrsta, obim i rokovi za vršenje interne revizije, kao i način izvještavanja bliže se uređuju opštim aktom Centralne banke, saglasno međunarodno prihvaćenim standardima interne revizije.

Odbor za reviziju

Član 75

Savjet formira Odbor za reviziju, kao stalno tijelo Savjeta.

Odbor za reviziju ima tri člana, koji nijesu stalno zaposleni u Centralnoj banci, od kojih su dva članovi Savjeta i jedan iz reda lica sa profesionalnim iskustvom u oblasti računovodstva i revizije.

Odbor za reviziju nadgleda i ocjenjuje funkcionisanje sistema interne kontrole; nadgleda i ocjenjuje finansijsko izvještavanje; daje mišljenje za izbor nezavisnog spoljnog revizora i nadgleda i ocjenjuje postupak revizije finansijskih izvještaja Centralne banke i prati i analizira usklađenost poslovanja Centralne banke sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima.

Odbor za reviziju nadgleda efektivnost i efikasnost rada interne revizije.

Odbor za reviziju podnosi izvještaje o svom radu Savjetu, po pravilu, tromjesečno.

Djelokrug i način rada Odbora za reviziju bliže se uređuje opštim aktom Savjeta.

Odbor za reviziju donosi poslovnik o svom radu.

Nezavisna spoljna revizija

Član 76

Reviziju godišnjih finansijskih izvještaja Centralne banke vrše međunarodno priznati nezavisni spoljni revizor, u skladu sa međunarodnim standardima revizije.

Međunarodno priznati nezavisni spoljni revizor ima neograničeno pravo pristupa poslovnim knjigama, računima i evidencijama i pribavljanja informacija o transferima Centralne banke.

Revizora iz stava 1 ovog člana imenuje Savjet, uz prethodno pribavljenu saglasnost radnog tijela Skupštine nadležnog za finansije.

Međunarodno priznati nezavisni spoljni revizor može vršiti reviziju finansijskih izvještaja Centralne banke najduže tri godine uzastopno.

IX. OSTALE ODREDBE

Propisi i drugi akti Centralne banke

Član 77

Centralna banka ima ovlašćenje da donosi propise za izvršavanje funkcija na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim ili drugim zakonom.

Propise iz stava 1 ovog člana Centralna banka donosi u formi odluka.

Centralna banka može donositi i obavezujuće pojedinačne akte.

Centralna banka vodi evidenciju propisa i drugih akata koje donese.

Administrativne kazne

Član 78

Centralna banka može izreći administrativne kazne svim licima koja prekrše ovaj zakon ili drugi zakon ili propis koji se odnosi na ostvarivanje ciljeva ili izvršavanje funkcija Centralne banke.

Administrativne kazne, u smislu stava 1 ovog člana, obuhvataju novčane kazne i posebne mjere utvrđene zakonom ili drugim propisom, kao što su pisana upozorenja, oduzimanje dozvola za rad i druge mjere.

Oslobađanje od oporezivanja

Član 79

Centralna banka je u obavljanju poslova oslobođena plaćanja poreza, taksi i drugih dažbina od kojih su oslobođeni državni organi i organizacije, u skladu sa zakonom.

Naplata potraživanja

Član 80

Centralna banka, bez vođenja sudskog ili drugog postupka, ima pravo prioriteta u naplati dospjelih, a nenaplaćenih potraživanja od dužnika:

- iz novčanih sredstava dužnika koja se vode na računu kod Centralne banke;
- iz vrijednosti sredstava obezbjeđenja dužnika.

Centralna banka ima pravo na namirenje obezbjeđenih potraživanja iz vrijednosti sredstava obezbjeđenja putem javne prodaje ili neposrednom pogodbom, po odbitku troškova prodaje.

Zaštita imovine

Član 81

Imovina Centralne banke i imovina koju Centralna banka drži i kojom upravlja, uključujući zlato, specijalna prava vučenja, novac, kredite, depozite ili hartije od vrijednosti, kao i prihod ostvaren po tim osnovima, ne može biti predmet mjere zabrane raspolaganja niti predmet izvršenja, prije donošenja pravosnažne presude nadležnog suda.

Sudska zaštita

Član 82

Protiv rješenja Centralne banke može se tužbom pokrenuti upravni spor.

Tužba iz stava 1 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

U sporu po tužbi protiv rješenja Centralne banke, koje se odnosi na oduzimanje dozvole za rad banke, uvođenje privremene uprave u banci, prenos imovine i obaveza na drugu banku i otvaranje stečajnog postupka nad bankom ili postupka likvidacije banke, pravna posljedica sudske odluke kojom se usvaja tužba je samo pravo podnosioca tužbe na naknadu štete od Centralne banke.

Pravna zaštita

Član 83

Član Savjeta, zaposleni ili bilo koje lice koje je ovlastila Centralna banka za obavljanje poslova u vezi sa izvršavanjem njenih funkcija ne odgovaraju za štetu koja bi mogla nastati prilikom obavljanja dužnosti u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili namjerno ili grubom nepažnjom.

Troškove zaštite lica iz stava 1 ovog člana, u sudskim postupcima koji se odnose na obavljanje dužnosti tih lica, snosi Centralna banka.

Obaveza čuvanja tajnosti informacija i podataka

Član 84

Član Savjeta i zaposleni u Centralnoj banci dužni su da čuvaju tajnost informacija i podataka koji, u skladu sa zakonom ili drugim aktom, predstavljaju tajnu.

Obaveza čuvanja tajne iz stava 1 ovog člana traje i nakon prestanka funkcije, odnosno radnog odnosa u Centralnoj banci.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, članovi Savjeta i zaposleni mogu informacije i podatke učiniti dostupnim trećim licima van Centralne banke, prema postupku koji se uređuje posebnim aktom Centralne banke, pod uslovom:

- 1) da je lice na koje se informacije odnose dalo izričito odobrenje;
- 2) da predstavlja pružanje pomoći nadležnim organima u sprovođenju zakona i po nalogu suda;
- 3) da se dostavljaju nezavisnom spoljnjem revizoru Centralne banke;
- 4) da se ustupaju nadzornim organima stranih banaka i finansijskih institucija i predstavnicima međunarodnih finansijskih institucija u izvršavanju njihovih dužnosti;
- 5) da interes Centralne banke u sudskim postupcima zahtijeva otkrivanje tih informacija i podataka.

Zabrana primanja poklona

Član 85

Član Savjeta, u toku trajanja mandata, i zaposleni u Centralnoj banci ne mogu primati poklone ili druge vrste koristi od lica sa kojima imaju povezane poslovne ili finansijske interese, ako bi to prihvatanje moglo imati uticaja

na nepristrasno izvršavanje poslova.

X. ORGANIZACIJA RADA I ZAPOSLENI

Organizacija rada Centralne banke

Član 86

Organizacija rada i poslovanja Centralne banke, kao i prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u Centralnoj banci u obavljanju poslova i zadataka bliže se uređuju Statutom i drugim opštim aktima.

Prava i obaveze zaposlenih

Član 87

Na prava i obaveze zaposlenih u Centralnoj banci primjenjuju se opšti propisi o radu, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

O zasnivanju radnog odnosa u Centralnoj banci odlučuje guverner.

Zaposleni u Centralnoj banci ne može obavljati posao za drugog poslodavca, osim na osnovu posebnog odobrenja guvernera i ako to nije u suprotnosti sa interesima Centralne banke.

Zaposleni se ne mogu u obavljanju poslova rukovoditi svojim političkim opredjeljenjima.

Centralna banka može svojim zaposlenim otvarati račune.

Centralna banka može svojim zaposlenim odobravati kredite, u skladu sa posebnim aktom.

XI. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 88

Novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 EUR kazniće se banka, finansijska institucija ili drugo lice, ako:

- 1) nepravilno obračuna obaveznu rezervu ili u propisanom roku ne izdvoji, odnosno ne održava obaveznu rezervu (član 18 stav 3);
- 2) bez odobrenja Centralne banke obavi reprodukciju i dizajniranje predmeta koji svojim izgledom liče na novčanice, kovani novac, čekove, hartije od vrijednosti i platne kartice koji su u opticaju u Crnoj Gori (član 27);
- 3) ne dostavi propisane podatke, informacije ili izvještaje Centralnoj banci (član 29 stav 1);
- 4) ne dostavi propisane podatke i informacije Centralnoj banci (član 35 stav 2);
- 5) ne dostavi Centralnoj banci propisane podatke za Kreditni registar (član 37 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u banci, finansijskoj instituciji i drugom licu novčanom kaznom od 500 do 1. 000 EUR.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nastavljanje rada Centralne banke

Član 89

Centralna banka osnovana Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05) nastavlja sa radom po ovom zakonu i sa samostalnim upravljanjem, korišćenjem i raspolaganjem imovinom koju je stekla do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Obezbjeđivanje sredstava osnovnog kapitala

Član 90

Osnovni kapital iz člana 12 stav 1 ovog zakona obezbjeđuje se iz sredstava osnivačkog kapitala Centralne banke utvrđenog Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05) i iz generalnih rezervi kojima raspolaže Centralna banka na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Ukoliko sredstva iz stava 1 ovog člana ne budu dovoljna za obezbjeđenje osnovnog kapitala Centralne banke u visini utvrđenoj članom 12 stav 1 ovog zakona, nedostajući iznos sredstava obezbjeđuje se iz budžeta Crne Gore.

Usklađivanje i donošenje akata Centralne banke

Član 91

Centralna banka će uskladiti Statut u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a druge akte koji se odnose na unutrašnje poslovanje Centralne banke u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Centralna banka će donijeti propise i opšte akte za koje je ovlašćena ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja Statuta, propisa i akata iz st. 1 i 2 ovog člana primjenjivaće se propisi i akati koji su donijeti na osnovu Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05).

Status članova Savjeta

Član 92

Članovi Savjeta Centralne banke na osnovu ovog zakona imenovaće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do imenovanja članova Savjeta iz stava 1 ovog člana funkciju članova Savjeta Centralne banke obavljaće članovi Savjeta Centralne banke imenovani na osnovu Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05).

Ostvarivanje prava članova Savjeta

Član 93

Odredbe člana 61 ovog zakona primjenjuju se i na izvršne funkcionere Centralne banke imenovane na osnovu Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05) koji su članovi Savjeta na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja zakona

Član 94

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05), osim odredbe člana 1 stav 3 tog zakona, koja će se primjenjivati do donošenja posebnog zakona kojim će se utvrditi zakonsko sredstvo plaćanja u Crnoj Gori.

Stupanje na snagu

Član 95

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-439/17

Podgorica, 16. jula 2010. godine

Skupština Crne Gore 24. saziva

Predsjednik

Ranko Krivokapić, s.r.